

Яковець І. О.

канд. мистецтвознавства,
доцент кафедри дизайну

Черкаський державний технологічний
університет;

старший науковий співробітник

Черкаський обласний художній музей

КОНКУРСНО-ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИЗАЙН» ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: 10-ТИ РІЧНИЙ ДОСВІД

Анотація. В статті висвітлено та проаналізовано конкурсно-виставкову діяльність студентів спеціальності «Дизайн» Черкаського державного технологічного університету за 2002-2011 рр.

Ключові слова: дизайн, студент, ЧДТУ, конкурс, виставка, проект, творчість, мистецтво.

Аннотация. Яковець И. А. Конкурсно-выставочная деятельность студентов специальности «Дизайн» Черкасского государственного технологического университета: 10-летний опыт. В статье освещена и проанализирована конкурсno-выставочная деятельность студентов специальности «Дизайн» Черкасского государственного технологического университета за 2002-2011 гг.

Ключевые слова: дизайн, студент, ЧДТУ, конкурс, выставка, проект, творчество, искусство.

Annotation. Yakovets I. A. Competitively and exhibition activities students majoring in "Design" Cherkassy State Technological University, 10-year-old Calligonum. The article covered and analyzed competitively and exhibition activities students majoring in "Design" Cherkassy State Technological University, for years 2002-2011.

Keywords: design, student, CSTU, competition, exhibition, design, creativity, art.

Черкаський державний технологічний університет (ЧДТУ) почав займатися освітньою діяльністю у галузі дизайну з 1999 р. (філія Харківського художньо-промислового інституту), у 2002 р. відкрито спеціалізовану кафедру – кафедру дизайну. Спеціальність «Дизайн» в ЧДТУ акредитована за II, III і IV рівнем – «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» відповідно. Навчання студентів зі спеціальності «Дизайн» здійснюється за професійним спрямуванням 0202 «Мистецтво» і спеціалізаціями (видами): «Графічний дизайн», «Інтер'єр і обладнання», «Промисловий дизайн», «Художнє моделювання одягу», «Дизайн текстилю» (з 2008 р.).

Професорсько-викладацький склад кафедри дизайну очолює доктор технічних наук, професор Романенко Наталія Григорівна. Викладають на кафедрі відомі в країні фахівці з мистецтва і дизайну різного спрямування, кандидати наук, доценти, Заслужені художники.

З перших кроків в університеті наші студенти потрапляють в дискусійний науково-дослідне поле: на практику формування нової людини у новому тисячолітті повинні надати величезний вплив подолання дивергенції «двох культур» – наукової та художньої, – і їх майбутній синтез. У ЧДТУ цей процес йде в контексті освітньої ідеології, спрямованої на створення і втілення нової університетської освітньої моделі. У цьому сенсі освіта засобами мистецтва, що впроваджується у вищій школі, представляє собою особливе освітнє середовище для підготовки фахівців нового типу, які володіють не тільки фундаментальними теоретичними знаннями, а й отримали можливість роботи в творчих лабораторіях і студіях, знайомих «зсередини» з творчою сутністю різних видів мистецтва.

Постановка проблеми. Сучасний стан соціально-культурного розвитку суспільства, нові вимоги виробництва до професійної компетентності фахівців художнього профілю зумовлюють необхідність інноваційних підходів до дизайн-освіти, оновлення її змісту з урахуванням художніх традицій минулого, досвіду декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, естетичного і культурного розвитку особистості, її гуманістичної сутності.

В Україні здійснюється пошук шляхів якісної підготовки майбутніх фахівців з дизайну в навчальних закладах різного типу, зокрема на базі вищого технологічного закладу, реалізація дизайн-освіти на засадах синтезу мистецтва, науки і техніки, наступності змісту професійного навчання, його індивідуалізації та диференціації.

Концептуальні засади щодо змісту та організації підготовки дизайнерів ґрунтуються на положеннях Законів України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», Національної доктрини розвитку освіти, а також Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні. У Постанові Кабінету Міністрів України від 20.01.1997 р. № 37 «Про першочергові заходи щодо розвитку національної системи дизайну та ергономіки і впровадження їх досягнень у промисловому комплексі, об'єктах житлової, виробничої і соціально-культурної сфер» зазначено, що суспільство має значний попит на фахівців з

Надійшла до редакції 17.10.2011

дизайну. Актуальність цієї професії стала очевидною в умовах насичення ринку товарів і послуг вітчизняними товарами, на які знизився попит, не зважаючи на їх ужиткову значущість, тобто, настав час готувати таких фахівців з дизайну, які здатні виготовляти не тільки функціонально корисні речі, але й високоякісні, зручні, естетично привабливі, конкурентоспроможні на сучасному світовому ринку.

Однією з важливих складових в організації процесу підготовки фахівців вищої кваліфікації в даний час є включення їх в конкурсно-виставкову діяльність, що відкриває можливість розвивати творчі здібності в різних видах професійної діяльності, спонукати прагнення до творчості, поглиблення знань, до пошуку нових форм вирішення проблем суспільства засобами дизайну та мистецтва, формувати аналітичні, прогностичні, комунікативні уміння, професійні і особові якості [1-3].

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами. Напрямок дослідження, проведеного згідно плану науково-дослідної роботи Черкаського державного технологічного університету. Робота виконана в рамках реалізації Постанови Кабінету міністрів України № 37 від 20.01.1997 р. "Про першочергові заходи щодо розвитку національної системи дизайну та ергономіки і впровадження їх досягнень у промисловому комплексі, об'єктах житлової, виробничої і соціально-культурної сфер".

Мета статті – висвітлити та проаналізувати конкурсно-виставкову діяльність студентів спеціальності «Дизайн» Черкаського державного технологічного університету за 2002-2011 рр.

Основний зміст. Конкурсно-виставкова діяльність студентів спеціальності «Дизайн» спеціалізацій «графічний дизайн», «промисловий дизайн», «інтер'єр і обладнання», «художнє моделювання одягу» в Черкаському державному технологічному університеті здійснюється за трьома рівнями: міжнародному, всукраїнському, регіональному.

На міжнародному рівні слід відзначити щорічну, починаючи з 2003 р., участь студентів спеціалізації «графічний дизайн» у Міжнародному фестивалі дизайну «Корова» в номінаціях «плакат», «фірмовий стиль», «оформлення книги»; *Міжнародному фестивалі книжкової графіки, Міжнародному фестивалі реклами* в номінації «Дизайн упаковки», м. Київ, 2005-2009 рр.; Міжнародному фестивалі реклами «Молния», м. Київ, 2008 р.; Міжнародному фестивалі дизайну і реклами під гаслом «Молоді дизайнери на зустріч Євро-2012», м. Київ, 2009 р.; Міжнародному трієннале екологічного плакату «4-й Блок», м. Харків, 2006 р., 2009 р., в яких студенти ЧДТУ систематично стають лауреатами, дипломантами та призерами I, II, III ступенів. Керівники – провідні фахівці спеціалізації «графічний дизайн» доценти Афонін В. А., Гладун О. Д.; ст. викладачі Деркач С. П., Гладкова І. П., Коваль Н. Г.

У 2011 р. студенти спеціалізації «промисловий дизайн» та «інтер'єр і обладнання» вперше були учасниками VIII Міжнародного фестивалю дизайну «Корова» у м. Дніпропетровську у відповідних номінаціях. Диплом I ступеня в номінації «дизайн

інтер'єра» та диплом за оригінальність ідеї в номінації «предметний дизайн» отримала студентка Дікая О. С. Керівник – доцент Яковець І. О.

Спеціалізація «художнє моделювання одягу» на міжнародному рівні представлена роботами студентів-учасників Міжнародного конкурсу «Кришталева надія», м. Київ, 2006 р.; проектами на Міжнародному конкурсі дизайнерів-модельєрів «Печерські каштани», де були представлені авторські колекції студентів, м. Київ, 2006 р., Міжнародному московському фестивалі «Асамблея моди» в конкурсі авторської графіки та в номінації «Печворк», м. Москва, 2006 р.; на IX міжнародному конкурсі молодих дизайнерів-модельєрів «Подіум 2007», м. Брно (Чехія), 2007 р.; Міжнародному фестивалі авторської графіки «Текстиль і мода», м. Донецьк, 2009 р.; *Міжнародному молодіжному гончарському фестивалі* у с. Опішне (Полтавська обл.), 2006-2009 рр. Керівники – провідні фахівці доцент Лагода О. М., ст.викладач Шилімова-Ганзенко Л. Г., викладачі Бердник А. П., Хутка Т. С.

Особливе місце серед конкурсів європейського значення для студентів та молодих дизайнерів належить Міжнародному фестивалю дизайну «Стрелка», м. Нижній Новгород (Росія), 2008 р. та *Міжнародному строганівському фестивалю дизайнерів країн-учасниць СНД*, м. Москва (Росія), 2009 р., *Міжнародній олімпіаді дизайну країн-учасниць СНД*, Москва (Росія), 2011 р., засновниками яких є Міжнародна асоціація «Спілка дизайнерів», Російська академія мистецтв, співзасновниками – Всеросійський науково-дослідний інститут технічної естетики (ВНДІТЕ), Відділення дизайну і архітектури Російської академії природничих наук, Московський архітектурний інститут (Державна академія), Московський державний університет дизайну і технологій, Московський енергетичний інститут (Технічний університет), нижегородський державний архітектурно-будівельний університет, Московська державна художньо-промислова академія ім. С. Г. Строганова – провідний вищий навчальний заклад Росії (та колишнього СРСР) з дизайну.

На цих конкурсах були представлені проекти студентів спеціалізації «графічний дизайн», «промисловий дизайн», «інтер'єр і обладнання», що пройшли у фінал (2009 р.) та стали призерами і переможцями (2011 р. – студентка Дікая О. С. у номінації «промисловий дизайн» (розділ – «Об'єкти дитячого середовища») отримала Диплом I ступеня (рис.5) та Диплом II ступеня, керівник – доцент Яковець І. О.; студентка Роголь І. Г. (рис.3) – Диплом II ступеня у номінації «графічний дизайн» (розділ – «плакат»), керівник – доцент Афонін В. А.). Керівники проектів, що пройшли до фіналу – провідні фахівці кафедри дизайну з вище вказаних спеціалізацій – доценти Афонін В. А., Гладун О. Д., Яковець І. О., Сергеева Н. В.; ст. викладачі Деркач С. П., Гладкова І. П.; викладач Рудакова Т. О.

Окремо відзначимо, що з а підсумками «Рейтинга російського дизайну-2010», що провів журнал про графічний дизайн «[кАк]» – єдине в Росії ілюстроване періодичне видання, присвячене графічному дизайну – дипломний проект спеціаліста «The One» (рис.1) студента спеціалізації «графічний дизайн» Хорошка Ер-

Рис.1. Хорошок Е., дипломний проект спеціаліста, серія плакатів «The One», 2011 р., кер. І. Яковець, С. Деркач

Рис.2. Тесленко Д. випускна робота бакалавра «Павільйон для відпочинку», 2010 р., керівник Сергеева Н. В.

Рис.3. Рогуль І. дипломний проект спеціаліста, серія плакатів «Екологія душі человека», 2011 р., кер. В. Афонін (диплом II ступеня, Москва, 2011 р.)

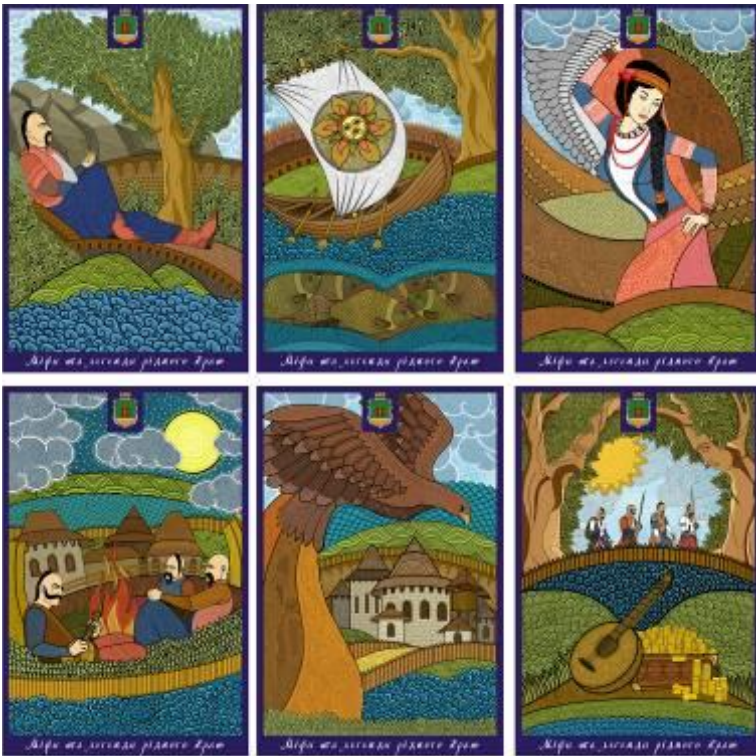

Рис.4. Бурлака А., дипломний проект спеціаліста, серія плакатів «Мифы и легенды родного края», 2011 р., кер. С. Деркач

Рис.5. Курсовий проект Дікая О., «Дружелюбная мебель», 2009 р., кер. І. Яковець (Диплом І ступеня, Москва, 2011 р.)

неста (керівники – Яковець І. О., Деркач С. П.) посів *дев'ять* місце серед 100 найкращих робіт (із 1500 заявлених для участі) [4].

На *всеукраїнському рівні* студенти спеціальності «дизайн» постійно приймають участь та стають призерами і переможцями у найбільш відомих та значущих конкурсах, фестивалях, дизайн-акціях (рис.1-5):

- Всеукраїнському огляді-конкурсі дипломних і курсових робіт «Дизайн-освіта», починаючи з 2003 р., м. Харків, у Харківській державній академії дизайну і мистецтв – провідному вищому навчальному закладі з дизайну в Україні, де студенти спеціалізацій «промисловий дизайн» (рис.2), «графічний дизайн», «художнє моделювання одягу», «інтер'єр і обладнання» є постійними учасниками та призерами різних рівнів. Керівники – провідні фахівці кафедри доценти Афонін В. А., Сергеева Н. В., Яковець І. О., Лагода О. М.;
- Всеукраїнському конкурсі екологічного плакату з 2001 р., м. Київ;
- Всеукраїнському студентському фестивалі реклами, 2004 – 2005 рр., м. Київ;
- Всеукраїнському фестивалі «Упаковка» з 2005 р., м. Київ;
- Всеукраїнському конкурсі «Українська зірка упаковки», 2007 – 2011рр., м. Київ;
- Всеукраїнському фестивалі графічного дизайну «Три крапки», 2009 р., 2011 р., м. Черкаси. Керівники – провідні фахівці спеціалізації «графічний дизайн» доценти Афонін В. А., Гладун О. Д.; ст. викладачі Деркач С. П., Гладкова І. П., Коваль Н. Г.;
- Всеукраїнському конкурсі дизайнерів-модельєрів «Кришталевий силует», м. Київ, 2006 р. Керівники – доцент Лагода О. М., викладачі Бердник А. П., Хутка Т. С.;
- Відкритому студентському Конкурсі «Виставковий дизайн», як етапу підготовки до всеукраїнського фестивалю студентських робіт «Експо-Зірка 2010», що відбувся в рамках міжнародної виставки «Освіта та кар'єра – День студента» (листопад 2010), м. Київ. Керівник – доцент Яковець І. О.
- Всеукраїнському конкурсі ескібриса пам'яті Фелікса Кідера, м. Херсон, 2010 р.; дипломи II і III ступеня отримали студентки спеціалізації «графічний дизайн» Філіпова Б. та Гудзь А. відповідно. Керівник – ст. викладач Коваль Н. Г.

Окремо відзначимо, що спеціалізація «промисловий дизайн» була представлена творчими проектами студентів на Третій Всеукраїнській дизайнерській акції «Репліканты. Новый век», м. Харків, м. Київ, 2008 р. та Всеукраїнській дизайнерській акції «Репліканты. Новый вид», м. Київ, 2010 р. Загалом студентами кафедри «ди-

зайн» ЧДТУ було представлено 24 дизайн-проекти; у Всеукраїнському фестивалі «*Столиця дизайну*» – Дизайн в сучасному місті: світить, сидить, видить» (5 проектів). Керівник – доцент Яковець І. О.

В квітні 2009 р. та жовтні 2011 р. групи студентів, 24 та 26 осіб відповідно, трьох спеціалізацій «графічний дизайн», «промисловий дизайн», «інтер'єр і обладнання» під керівництвом викладачів кафедри доцента Яковець І. О. та викладача Чугай Н. М. приймали участь у роботі Міжнародної творчої дачі «Дизайнерський рай – 2009» (International Art House “Design Paradise – 2009”), що проводилася в рамках VII Міжнародного триеннале екологічного плакату «4-й Блок» та V Міжнародного театрального-дизайнерського фестивалю «Живи!», 2011 р., (мис Тарханкут, АР Крим), де молоді черкаські дизайнери були активними учасниками соціально-екологічної акції «Голыми руками» та конкурсу творчих робіт, створених під час перебування на творчій дачі.

Важливе місце серед всеукраїнських конкурсів для студентів-дизайнерів, особливо при підготовці фахівців вищої кваліфікації – магістрів, належить Всеукраїнському конкурсу наукових робіт за спеціальністю 17.00.07 – дизайн (мистецтвознавство), який проводиться щорічно в Харківській державній академії дизайну і мистецтв. Активну участь у цьому конкурсі приймають студенти під керівництвом завідувача кафедри професора Романенко Н. Г. (2008 р. – студентки спеціалізації «графічний дизайн» Галецька О. (нині викладач кафедри дизайну ЧДТУ) та Вакуленко О. – Диплом II ступеня; 2009 р. – студентка спеціалізації «графічний дизайн» Ляковська О. – заохочувальний диплом; 2010 р. – студент спеціалізації «промисловий дизайн» Казановський С. – диплом III ступеня; 2011 р. – студентка спеціалізації «графічний дизайн» Демченко-Чорна Я. – Диплом II ступеня) та доцента Яковець І. О. (2010 р. – студентка спеціалізації «промисловий дизайн» Дікая О. – фіналіст конкурсу; 2011 р. – студентка спеціалізації «промисловий дизайн» Дікая О. – Диплом I ступеня).

Відзначимо також щорічну активну участь студентів кафедри у *Днях студентської науки* Черкаського державного технологічного університету. Зазвичай з доповідями та тезами приймають участь більше двадцяти студентів кафедри з усіх видів дизайну.

На *регіональному рівні* у 2006 р. були представлені проекти студентів спеціалізації «художнє моделювання одягу» на конкурсі «*Кришталевий силует*», м. Черкаси, 2006 р. Керівники – доцент Лагода О. М., викладачі Бердник А. П., Хутка Т. С.

У 2010 р. студент спеціалізації «графічний дизайн» Кучма С. став переможцем обласного конкурсу з образотворчого мистецтва «*Черкаська зірка*», а у 2011 р. посів друге місце у цьому ж конкурсі; студентка спеціалізації «промисловий дизайн» Дікая О. у 2011 р. стала переможницею у номінації «фотографія».

Студенти та випускники кафедри дизайну є постійними учасниками щорічних обласної Молодіжної виставки; обласної виставки, присвяченої Дню художника; виставки-конкурсу до Дня Святого Валентина та інших, організованих Черкаським обласним художнім музеєм.

В березні 2011 р. у стінах Черкаського обласного художнього музею було проведено Першу виставку дипломних робіт випускників ЧДТУ. (Зауважимо, що перший захист дипломних проектів спеціалістів спеціальності «Дизайн» ЧДТУ відбувався саме в Черкаському обласному художньому музеї). В експозиції були представлені дипломні проекти спеціалістів та випускні роботи бакалаврів студентів Черкаського державного технологічного університету спеціальності 6.020207 та 7.02020701 „Дизайн” спеціалізацій „Графічний дизайн”, „Промисловий дизайн” та „Художнє моделювання одягу”, які є результатом практичного засвоєння комплексних методів підходу до проектування об'єктів дизайну, а також вдалого застосування набутих під час навчання теоретичних знань та практичних навичок з фахових дисциплін.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, можна сказати, що рівень підготовки дизайнерів у Черкаському державному технологічному університеті знаходиться на досить високому професійному рівні, творчі і наукові роботи студентів мають високу оцінку фахівців як на всеукраїнському, так і на міжнародному рівні. І саме участь у конкурсах, виставках, фестивалях, дизайн-акціях дає можливість студентам якнайкраще проявити себе, свої творчі і професійні можливості.

Процес професійно-особового становлення фахівця має бути направлений на створення умов для саморозвитку і самовдосконалення, активізації життєвої позиції, де головним напрямом вдосконалення змісту і структури професійної освіти виступає конкурсно-виставкова діяльність, як необхідна характеристика особи, що входить в структуру уявлень про професіоналізм. Розробка проблеми стимулювання конкурсної діяльності студентів, вивільнення і використання творчого і інтелектуального потенціалу студентів – все це сприяє успішнішому вирішенню проблем освіти в цілому.

Перемогу в конкурсі обґрунтовує сама участь у конкурсі, адже після неї молодий дизайнер може успішніше позиціонувати себе перед своїми роботодавцями, а також підвищує віру в себе та розвиває здатність бути переконливим. Нагородження дизайнера будь-якою премією або дипломом є прекрасним засобом оголосити про його успіхи, оскільки впливає і на продаж, свідчить про високу якість дизайну в запропонованих проектах. А саме це надзвичайно важливо для дизайнера.

Подальші дослідження планується проводити з питань методики дизайн-освіти в сучасних умовах.

Література:

1. Даниленко В. Я. Дизайн. Підручник. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 320 с. – 664 іл.
2. Бойлан П. Революція в управленні музеями потребує революції в освіті // *Екологія культури. Інформаційний бюллетень*. – Архангельськ, 2000. – № 6. – С. 49.
3. Музейные фонды и экспозиции в научно-образовательном процессе: Материалы Всероссийской научной конференции // www.window.edu.ru
4. Електронний ресурс: <http://kak.ru/columns/voting/a12298/>